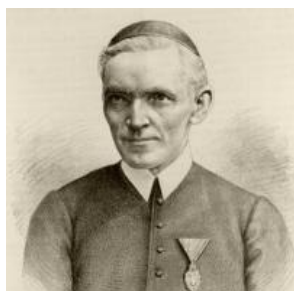

Vaszary Kolos (1832–1912)

Bíboros, hercegprímás, esztergomi érsek, történész, az MTA igazgatósági tagja. Keszthelyen született. Apját, aki egyszerű szűcsmester volt, korán elvesztette. Szülővárosában járt gimnáziumba, és 1847-ben lépett be a bencés rendbe. A teológiát Pannonhalmán végezte, 1855-ben szentelték pappá. Tanár volt 1854–56 között Komáromban, 1856–61-ben Pápán, 1861–69-ig Esztergomban. 1869–85-ig házfőnök és gimnáziumi igazgató Győrött. Az ő idején épült a győri főgimnáziumi épület.

1885-ben pannonhalmi főapát, majd 1891-ben esztergomi érsek és hercegprímás lett. Bíborossá 1893-ban nevezték ki. Ugyanezen évben merényletet követtek el ellene, melyből titkára mentette meg. 1894-ben az MTA igazgatósági tagjává választották. 1895-ben tett 50 ezer koronás felajánlásával lehetővé tette egy új közkórház alapítását Esztergomban (ma Vaszary Kolos Kórház). Lemondott az esztergomi dunai hídvámról, s így lehetővé tette a vashíd építését. 1895 szeptemberében ő szentelte fel a Mária Valéria hidat. 1896-ban a millenniumi ünnep alkalmából rendezett balassagyarmati hálaadó misén remek beszédben köszöntötte a királyi párt és a nemzetet. Ezért elismerést kapott. (A Ferenc József-rendet és a Szent István-rend nagykeresztjét már az évtized elején elnyerte.) Esztergomi érsekként sokat tett egyházmegyéje tanügyének fejlesztése ügyében a kisdédóvástól a gimnáziumi nevelésig, a neveltek és nevelők érdekében egyaránt. A főtanfelügyelői hivatalt újjászervezte, Esztergomban kisdédóvónő-képző intézetet alapított. 1912. december 31-én lemondott esztergomi érseki méltóságáról; ezt követően balatonfüredi nyaralójában főként történeti tanulmányaival foglalkozott.

(Vaszary Kolos arcképe a keszthelyi temetőkapornában képünkön)

Munkái:

- *Világtörténelem katolikus tanodák számára és magánhasználatra I. köt. Pest, 1863., II. köt. Esztergom, 1863., III. köt. Pest, 1863.; 1869. (2. kiadás) (Füssy /Fuchs/ Tamással)*
- *Magyarország történelme az alsóbb osztályok számára. Győr 1865. (Horvát Mihály után)*
- *Magyarország történelme felsőbb osztályok számára. Győr, 1865.*
- *Világtörténelem, katolikus tanodák felsőbb osztályai számára I. köt. Pest, 1869, II-III. köt. Pest, 1870.*
- *Történelmi atlasz. Budapest, 1873.*
- *Történelem rövid vázlatban alsóbb osztályok számára. 1-2. rész. Győr, 1869-1870.*
- *Történelmi életrajzok. Az ifjúság számára. Budapest, 1892. (2 kiadás) 1906. (3. kiadás)*
- *Világtörténet III. köt. Új-kor a középiskolák számára. Lampel, Budapest, 1892. (4. kiadás) 1896. (5. kiadás)*
- *Világtörténelem a középiskolák számára. I. kötet. Ókor. Lampel, Budapest, 1889. (7. kiadás) 1882. (8. kiadás) 1895. (9. kiadás) 1899. (10. kiadás) 1910. (12. kiadás)*
- *Világtörténelem II. köt. Ó-kor (III. korszak) Középkor. A középiskolák számára. Lampel, Budapest, 1889. (5. kiadás) 1892. (6. kiadás) 1897. (7. kiadás) 1902. (8. kiadás)*

- *Történelem. A középiskolák III. osztálya számára. Lampel, Budapest, 1901. (4., átdolgozott kiadás)*
- *Történelem 2. r. A középiskolák IV. osztálya számára. Lampel, Budapest, 1901. (4. kiadás)*
- *Világtörténelem III. köt. A középiskolák részére. Lampel, Budapest, 1904. (6. kiadás)*
- *Világtörténelem II. köt. Középkor (476-1492) és újkor (1. r. 1492-1648) a középiskolák számára. Lampel, Budapest, 1910. (9. kiadás) (Átdolgozta: Németh Ambrus)*
- *Világtörténelem III. köt. Újkor (1648–1789) és legújabb kor (1789-től napjainkig) a középiskolák számára. 1912. (7. kiadás) (Átdolgozta: Németh Ambrus)*

Irodalom:

- *Vaszary Kolos bíbornok. † Katholikus Szemle, 1915. 8. sz. 785-786. l.*
- *Vaszary Kolos †, nekrológ. Századok, 1915. 7-8. sz. 462-463. l.*
- *Erdélyi László: Vaszary Kolos † Történeti Szemle, 1916. 1. sz. 156-160. l.*

http://www.helikonportal.net/files/images/vaszary-kolos_0.thumbnail.png

<http://www.katolikus.hu/ujember/Archivum/001203/0703.jpg>